

นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์
กับการช่วยเหลือผู้ติดสารแอมเฟตามีน (ยาบ้า)

นางสาวจรรยา เจตน์สมบูรณ์

กลุ่มภารกิจวิชาการ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา
สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. 2548

คำนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบัน การแพร่ระบาดของยารักษาได้กลายเป็นมหันตภัยร้ายแรงและทวีความรุนแรงขึ้นทุกวัน เพราะนอกจากจะมีการระบาดในกลุ่มผู้ใช้งานแล้ว ยังได้ระบาดไปยังกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ รัฐบาลจึงมีนโยบายแก้ไขและช่วยเหลือผู้ติดยาด้วยการบังคับรักษาในสถานบำบัดขึ้น เพื่อให้กลับออกไปเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพต่อไป

การให้การบำบัดช่วยเหลือผู้ติดยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) นั้นแตกต่างจากการบำบัดรักษาและการช่วยเหลือผู้ป่วยโรคอื่นๆ เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดแอมเฟตามีน (ยาบ้า) นั้นเป็นผู้ที่มีปัญหาความเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคม จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถปรับปรุงตัวเอง และดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขได้ ดังนั้น ในการบำบัดช่วยเหลือผู้ติดยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) จึงต้องเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาแบบสหวิชาชีพ และนักสังคมสงเคราะห์เป็นหนึ่งในวิชาชีพที่สำคัญที่มีบทบาทและหน้าที่ในการบำบัดช่วยเหลือผู้ติดยาและสารเสพติดทุกประเภท เพื่อพัฒนาให้ผู้ติดยาและสารเสพติดเป็นคนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ผู้จัดทำเป็นนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ซึ่งปฏิบัติงานในสถานบำบัดรักษายาเสพติดของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข และมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบำบัดช่วยเหลือผู้ติดยาและสารเสพติดร่วมกับแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา ฯลฯ จึงได้เห็นความสำคัญในการจัดทำเอกสารทางวิชาการนี้ขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์และความรู้สำหรับบุคลากรผู้ทำหน้าที่บำบัดช่วยเหลือผู้ติดยาและสารเสพติด โดยเฉพาะสารแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ตลอดทั้งผู้สนใจทั่วไป

จรรยา เจตนาสมบุญ

15 พฤศจิกายน 2548

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 การสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	1
ความหมายของการสังคมนาสงเคราะห์	1
ความหมายของการสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	2
หลักการปฏิบัติงานสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	3
วิธีการทางสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	5
กระบวนการปฏิบัติงานสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	13
บทบาทและหน้าที่ของนักสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	16
จรรยาบรรณของนักสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทย	17
บทที่ 2 การบำบัดรักษาผูตติดยาเสพติดประเภทยาบ้า (Amphetamine)	18
ระบบการบำบัดรักษาผูตติดยาและสารเสพติดในบัจจุบัน	18
การบำบัดรักษาผูตติดยาเสพติดยาบ้า	18
ขั้นตอนการบำบัดรักษาผูตติดยาบ้า	19
การบำบัดรักษาผูตติดยาเสพติดรูปแบบจิตสังคมนาบำบัด (Matrix Program)	24
การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพรูปแบบชุมชนบำบัด (Therapeutic Community)	32
การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพแบบเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model)	35
เป้าหมายในการบำบัดรักษาผูตติดยาบ้า	37
บทที่ 3 นักสังคมนาสงเคราะห์ทางการแพทยกับการช่วยเหลือผูตติดยาบ้า	39
คุณสมบัติของนักสังคมนาสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงานในการช่วยเหลือผูตติดยาบ้า	39
ลักษณะงานของนักสังคมนาสงเคราะห์ในการช่วยเหลือผูตติดยาบ้า	42
บทบาทหน้าที่ของนักสังคมนาสงเคราะห์ในการช่วยเหลือผูตติดยาบ้า	50
บทที่ 4 ทฤษฎีการปฏิบัติงานสังคมนาสงเคราะห์กับการช่วยเหลือผูตติดยาบ้า	54
ทฤษฎีในการปฏิบัติงานสังคมนาสงเคราะห์เฉพาะราย	54
ทฤษฎีในการปฏิบัติงานสังคมนาสงเคราะห์กลุ่มชน	60

เรื่อง	หน้า
บทที่ 5 ความรู้เสริมที่สำคัญในการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์	
กับการช่วยเหลือผู้ติดยาบ้า	62
ยาเสพติด	62
แอมเฟตามีน (ยาบ้า)	65
สาเหตุการติดยาเสพติด	69
วิธีวินิจฉัยการติดยาเสพติด	72
ลักษณะบางประการของผู้ติดยาเสพติด	73
โรคสมองติดยา	77
เส้นทางสู่การติดยา (Stage Change in Addiction)	79
เส้นทางการเลิกยา (Roadmap for Recovery)	81
เทคนิคการหยุดความคิด (Thought Stopping)	86
กระบวนการเปลี่ยนแปลงตัวเอง (Process of Change)	88
การให้คำปรึกษา	93
การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	106
บทที่ 4 การศึกษาผู้ป่วยเฉพาะกรณี	110
ที่มาของกรณีศึกษา	110
ประวัติผู้ป่วย	110
ปัญหาที่นักสังคมสงเคราะห์พบจากการวิเคราะห์ข้อมูล	113
สาเหตุของปัญหา	113
ผลกระทบของปัญหา	114
การวางแผนให้การช่วยเหลือ	114
การดำเนินการให้ความช่วยเหลือของนักสังคมสงเคราะห์	115
ผลที่ได้รับและการติดตามผล	125
บรรณานุกรม	126